

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) คือ ปรักษษาและระบบความเชื่อซึ่งทำให้เกิดแนวการสอนภาษาโดยองค์รวม ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง (Moss and Noden, eds., 1993; Spodek and Saracho, 1994; Stanek, 1993) ปรักษษาและระบบความเชื่อนี้มีทฤษฎีพื้นฐานมาจากทฤษฎีว่าด้วยระบบของภาษา ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์สื่อสาร และ ทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษา (บุซบงตันติวงศ์, 2536) การสอนภาษาแบบธรรมชาติมีแนวคิดและหลักการที่สอดคล้องกับลักษณะและหน้าที่ของภาษา คือ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมาย และเหมาะสมกับพัฒนาการด้านการรู้หนังสือของเด็ก ดังที่ ทีลและซัลบี (Teale and Sulzby, 1991) กล่าวว่าเด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านและการเขียนตั้งแต่ช่วงต้นของชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายซึ่งบูรณาการไปกับชีวิตจริง โดยจะพัฒนาการอ่านและการเขียนไปอย่างสัมพันธ์กันและเด็กจะเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจว่าภาษาเขียนมีความหมายอย่างไร

การสอนภาษาแบบธรรมชาตินับว่ามีคุณค่าอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก คือ จะช่วยให้เด็กมีความสนุกสนานในการเรียนภาษา และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทางภาษาทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างครอบคลุมทุกด้าน และเติมศักยภาพ ช่วยให้ครูและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในพัฒนาการทางด้านภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กเพิ่มขึ้น (ฉันทนา ภาคบงกช, ม.ป.ป.) ทั้งนี้ มีงานวิจัยจำนวนหนึ่ง (ภาวิณี แสันทวีสุข, 2537; สุภัทรา คงเรือง, 2538; อลิสา เพ็ชรรัตน์, 2538; Fennacy, 1988; Mercer, 1989) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลจากการสอนภาษาแบบธรรมชาติกับการสอนแบบปกติหรือการสอนทักษะพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้สามารถพิสูจน์ได้ว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสมควรที่จะสนับสนุนให้มีการนำไปใช้ในการพัฒนาเด็ก

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นเรื่องที่ค่อนข้างซับซ้อนและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา โดยที่ประเภทของการเปลี่ยนแปลง หรือ อิทธิพลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็แตกต่างกันออกไป ถ้ามองในแง่ของการสร้างนวัตกรรม มีขั้นตอนที่คล้ายๆกัน คือ เกิดความต้องการที่จะแก้ปัญหา

หรือเปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่าง จึงมีการสร้างนวัตกรรมนั้นขึ้นมา และเผยแพร่นวัตกรรมต่อไป ดังนั้น การเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจึงช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาสามารถรับมือกับโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และรู้ว่าจะนำโรงเรียนของตนไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างไร (Hussey, 1994)

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่กำลังเป็นที่สนใจเพิ่มขึ้นจากครูและนักการศึกษา และเริ่มแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทย คือ การนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย (วรรณาท รักสกุลไทย, 2537 ; วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี, 2538) การเผยแพร่การสอนภาษาแบบธรรมชาติในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 โดยเริ่มปรากฏบทความเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติในวารสาร และตำราภาษาไทย หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2537-2538 เริ่มมีผู้จัดการอบรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ และโดยการรวมกลุ่มของนักการศึกษาปฐมวัยของไทยที่สนใจศึกษาเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นวิทยากรให้ความรู้ และในช่วงเดียวกันนี้เริ่มมีผู้ที่สนใจทำวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีมูลนิธิซึ่งจัดให้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ต่างประเทศ ตลอดจนมีนักการศึกษาปฐมวัยของไทยไปศึกษาดูงานเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติในต่างประเทศเป็นระยะๆ ซึ่งในช่วงนี้โรงเรียนอนุบาลหลายแห่งให้ความสนใจส่งบุคลากรในโรงเรียนมาเข้ารับการอบรมและไปศึกษาดูงาน ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ได้มีการจัดการอบรมครั้งใหญ่ที่จัดอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาานาน โดยเชิญวิทยากรจากต่างประเทศมาเป็นผู้ให้ความรู้ การอบรมครั้งนี้ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ที่สนใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยในปัจจุบัน

สิ่งที่จะทำให้การใช้การสอนภาษาแบบธรรมชาติประสบความสำเร็จ ย่อมจะต้องมีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นนวัตกรรมที่แตกต่างจากนวัตกรรมอื่น คือ ไม่ใช่วิธีการหรือชุดของวัสดุอุปกรณ์ แต่เป็นปรัชญาและระบบความเชื่อซึ่งเป็นกรอบความคิดให้กับครูในการตัดสินใจและออกแบบการสอน เป็นระบบที่มีขอบข่ายที่กว้างทั้งในแง่ของหลักสูตรการสอน และการประเมิน อีกทั้งยังมีความซับซ้อนเนื่องจากการรวบรวมนวัตกรรมหลายๆ นวัตกรรมเข้าด้วยกัน และสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การสอนภาษาแบบธรรมชาติไม่ใช่โปรแกรมที่มีข้อกำหนดตายตัว การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะมีประสิทธิภาพหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับครูจะนำไปใช้อย่างไร (Moss and Noden, 1994)

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้คำแนะนำในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ซึ่งสามารถประมวลเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้ 3 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ความต้องการเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการนำนวัตกรรมไปใช้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของฮัสซี (Hussey, 1994) ซึ่งพบว่า ความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการนำนวัตกรรมไปใช้มากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุน ส่วนการพัฒนาบุคลากรมีผลเพียงเล็กน้อยต่อการนำไปใช้ ในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ก็เช่นกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำมาใช้จำเป็นต้องทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงเพื่อที่จะสามารถนำแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ครูจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนไปจากเดิมและต้องใช้ความพยายามและความอดทนมาก จึงจะสามารถวางแผนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กตามหลักการของการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้ (Ford, ed., 1995) ดังนั้น ครูจึงควรที่จะมีอิสระในการเลือกและมีสิทธิในการเลือกว่าตนจะสอนภาษาแบบธรรมชาติหรือไม่ ซึ่งถ้าหากครูเป็นผู้ที่แสดงความต้องการในการที่จะเปลี่ยนแปลงการสอนของตนจากแบบเดิมมาสอนภาษาแบบธรรมชาติเอง ครูก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการนำไปปฏิบัติ ตั้งใจ และสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติจนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

โนเลส, โคล และเพรสวูด (Knowles, Cole and Presswood, 1994) กล่าวถึงการนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติว่าจะต้องทำความเข้าใจให้กระจ่างชัดในแนวคิดนั้นเสียก่อน มิฉะนั้นอาจตีความแนวคิดนั้นออกมาผิดๆก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวอร์ด (Ward, 1989) ที่พบว่าแนวคิดหรือปรัชญาเกี่ยวกับการสอนของครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และมีความเชื่อมั่นในปรัชญาของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างบูรณาการและต่อเนื่อง และเนื่องจากการสอนภาษาแบบธรรมชาติไม่ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารและครูไว้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้ผู้บริหารและครูต้องพบกับเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนหรืออาจพบกับเหตุการณ์ที่ไม่มีคำตอบโดยเฉพาะ (Cutting, 1989 ; Marling, 1995) ดังนั้น ทั้งผู้บริหารและครูจึงควรทำความเข้าใจปรัชญาและระบบแนวคิดของการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้กระจ่างชัด เพื่อที่จะเข้าใจเหตุผลในการปฏิบัติและสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปรัชญานี้

3. การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง การทำงานร่วมกันนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจและตั้งวัตถุประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถสอนภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Cutting, 1992) ซึ่งในเรื่องของการดำเนินการนี้ วรรณาท รักสกุลไทย (2537) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนำนวัตกรรมไปใช้ว่าผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่วางแผน กำหนดเป้าหมาย ระดมทรัพยากรต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากที่สุด และต้องกำกับดูแล ติดตามผลเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนครูจะต้องเป็นผู้ที่จัดการเรียนการสอน และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามนวัตกรรมนั้นๆ รวมถึง จะต้องประสานงานกับบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจและได้รับการสนับสนุนการใช้อย่างถูกต้อง ส่วนผู้ปกครอง มีหน้าที่โดยตรงในการให้การสนับสนุนการใช้นวัตกรรมโดยการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในรูปแบบต่างๆ และที่สำคัญ คือ เป็นผู้ส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กที่บ้านโดยจะต้องทำอย่างสอดคล้องกับทางโรงเรียน

แม้ว่าจะมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้เป็นจำนวนมาก แต่การนำไปใช้ก็ยังพบกับปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากการที่เป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวกับปรัชญาและความเชื่อทำให้ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการทำความเข้าใจนวัตกรรม (Newman and Church, 1990; Zhu, 1992) และปัญหาที่เกิดจากความเครียดที่เกิดขึ้นกับครูที่ใช้นวัตกรรม (Bissex, 1990; Pace, 1992; Webb and others, 1991)

ปัจจุบันมีโรงเรียนอนุบาลจำนวนหนึ่งระบุว่า โรงเรียนของตนจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โรงเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่หน่วยงานที่จัดการอบรมอยู่ในกรุงเทพมหานคร และการอบรมก็มักจะจัดในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนที่ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมจนกระทั่งตัดสินใจจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเป็นโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยที่โรงเรียนอนุบาลแต่ละแห่งที่สอนภาษาแบบธรรมชาติต่างก็มีแนวทางในการจัดของตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร ด้านความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การศึกษาให้เกิดความเข้าใจความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และ การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่การสอนภาษาแบบธรรมชาติไปสู่โรงเรียนอนุบาลในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ด้านความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และการดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1.1 ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1.1 การตัดสินใจจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1.2 ความสอดคล้องของความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่

เกี่ยวข้อง

1.2 การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.2.1 การศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้มีความรู้ความเข้าใจ

1.2.2 การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.3 การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.3.1 การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

1.3.2 การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3.3 การกำกับ ดูแล และติดตามผล

1.3.4 การจัดการเรียนการสอน

1.3.5 การประสานงานระหว่างเพื่อนครู

1.3.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2. ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ที่เคยส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หรือเคยส่งบุคลากรของโรงเรียนไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ต่างประเทศ และเป็นโรงเรียนที่ระบุว่าจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติในปีการศึกษา 2539 - 2540 จำนวน 17 โรงเรียน

3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือทั้งสิ้น 8 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ชุดที่ 3 แบบสอบถามครูประจำชั้นอนุบาล เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่อง การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็กเรียนอนุบาล

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ชุดที่ 6 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นอนุบาล เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ชุดที่ 7 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูประจำชั้นอนุบาล

ชุดที่ 8 แบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อของครูประจำชั้นอนุบาล

ข้อตกลงเบื้องต้น

ระยะเวลาและช่วงเวลาที่แตกต่างกันในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลบางกลุ่มเป็นเรื่องจำเป็นในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงไม่ถือว่าทำให้เกิดความลำเอียงในการสรุปข้อค้นพบ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การให้ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ไม่สามารถจัดให้ผู้ให้ข้อมูลตอบในสถานการณ์ของการทดสอบได้ แต่ผู้วิจัยได้ควบคุมเวลาเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีเวลาตอบแบบวัดความเชื่อเท่าๆกัน คือ 2-3 วัน ด้วยการจัดส่งแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้แก่ผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษซึ่งสามารถควบคุมเวลาได้ และ เก็บรวบรวมคืนด้วยตนเองภายในสัปดาห์เดียวกันกับสัปดาห์ที่จัดส่ง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง นวัตกรรมการสอนภาษาซึ่งมีกรอบความคิดมาจากปรัชญาและระบบความเชื่อที่พัฒนามาจากทฤษฎีว่าด้วยระบบของภาษา ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์สื่อสาร และ ทฤษฎีพัฒนาการด้านการอ่านเขียนของเด็ก ซึ่งโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานครที่มุ่งจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางนำมาใช้แทนแนวการสอนภาษาแบบเดิมที่เคยทำอยู่

สภาพการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง ลักษณะทั่วไปและการปฏิบัติจริง ของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ในการจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในด้านความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และ การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง สภาพที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ด้านความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมแล้วแสดงความประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนมาเป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การศึกษให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารและครูในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและวิธีปฏิบัติ และ การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ

การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการนำแนวคิดเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาสู่การปฏิบัติ ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ แล้วปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนกำกับ ดูแล ติดตามผลการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ของผู้บริหาร 2) การจัดการเรียนการสอนของครูและประสานงานกันระหว่างเพื่อนครู 3) ความร่วมมือของผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัด ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานของโรงเรียน และเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กที่บ้านอย่างสอดคล้องกับทางโรงเรียน

แบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง แบบวัดที่ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลเกี่ยวกับหลักการสอนภาษาในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อม การสื่อสารที่มีความหมาย การเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษา การตั้งความคาดหวัง การคาดคะเน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การยอมรับนับถือ และการสร้างความรู้สึกเชื่อมั่นให้แก่เด็ก คำตอบที่เกี่ยวกับการปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละคำถามของผู้ตอบ สะท้อนให้เห็นหลักการซึ่งเป็นเหตุผลความเชื่อเบื้องหลังการปฏิบัติที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง โรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่เปิดทำการสอนนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี เป็นโรงเรียนที่เคยส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หรือ เคยส่งบุคลากรของโรงเรียนไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ต่างประเทศ และ เป็นโรงเรียนที่ระบุว่าจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในปีการศึกษา 2539 - 2540

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานครที่จัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติในปีการศึกษา 2539 -2540

ครู หมายถึง ครูที่สอนประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานครที่จัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติในปีการศึกษา 2539 - 2540

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 1-3 ของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานครที่จัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติประจำปีการศึกษา 2539 - 2540

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.3. นำเครื่องมือที่สร้างแล้วไปทดลองใช้ที่ โรงเรียนสมถวิล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นประชากร แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากร
 - 1.4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5 นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
พิจารณา และตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมตามเนื้อหา

1.6 ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.7 นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ที่โรงเรียน
อุดมวิทยา จังหวัดราชบุรี และโรงเรียนอนุบาลร่มไม้ จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้เป็น
ประชากร แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรซึ่งเป็นโรงเรียนอีกกลุ่มหนึ่งกับโรงเรียนที่เคยนำ
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดลองใช้

1.8 จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับสมบูรณ์

2. เก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษา
แบบธรรมชาติ และแบบสอบถามครูประจำชั้นอนุบาล เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติ ซึ่งพิมพ์แบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้เป็นตอนที่ 3 ของแบบ
สอบถาม ไปยังโรงเรียนที่เป็นประชากร 17 โรงเรียนทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ และเก็บรวบรวมคืน
ด้วยตนเองภายในสัปดาห์ที่จัดส่ง พร้อมกับสังเกตการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อของโรงเรียนที่เป็น
ประชากรด้วย

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง

2.2.1 จัดกลุ่มโรงเรียนที่เป็นประชากรตามคะแนนความรู้เรื่องการสอนภาษา
แบบธรรมชาติ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้คะแนนสูง คะแนนปานกลาง และคะแนนต่ำ

2.2.2 เลือกโรงเรียนที่เป็นกรณีตัวอย่างที่จะศึกษารายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
จากกลุ่มที่ได้คะแนนสูง 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสุขเกษม และจากกลุ่มที่ได้คะแนนปานกลาง 2
โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสุขสันต์ และโรงเรียนहरราช โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

2.2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน โดยการให้แบบสอบ
ถามผู้ปกครอง เรื่อง การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็กเรียนอนุบาล
แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเรื่องสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แบบ
สัมภาษณ์ครูประจำชั้นอนุบาลเรื่องสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แบบสังเกต
พฤติกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูประจำชั้นอนุบาล แบบสังเกตการจัดสภาพ
แวดล้อมและสื่อของครูประจำชั้นอนุบาล นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตอย่างไม่เป็น
ทางการ พร้อมทั้งรวบรวมเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

3. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลของประชากร วิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติเพื่อบรรยายตัวแปรที่ศึกษาของโรงเรียนที่เป็นประชากร 17 โรงเรียน แล้วนำเสนอนำเสนอตามตัวแปรที่ศึกษาด้วยการบรรยายหรือตารางประกอบการบรรยาย

3.2 ข้อมูลของกรณีตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติ จัดกลุ่มข้อมูล ประมวลข้อมูลเข้าด้วยกัน เพื่อสรุปเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย และหาค่าสถิติเพื่อบรรยายตัวแปรที่ศึกษาของกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน แล้วนำเสนอตามตัวแปรที่ศึกษาด้วยการบรรยาย และนำเสนอค่าทางสถิติประกอบการบรรยาย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม วิเคราะห์โดยการประมวลข้อมูลเข้าด้วยกัน และสรุปผลเชิงบรรยายเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร แล้วนำเสนอเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย

4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่การสอนภาษาแบบธรรมชาติไปสู่โรงเรียนอนุบาลในประเทศไทย
2. ได้ข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาครูเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ